

Castell d'Olèrdola

Olèrdola

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: En el punt més alt de la muntanya d'Olèrdola.
Emplaçament: Accés per la carretera comarcal C-15, a 1,5 km del desviament de la carretera.

Coordenades:

Latitud: 41.301672790201
Longitud: 1.7091419522209
UTM Est (X): 391932
UTM Nord (Y): 4573050

Classificació

Número de fitxa: 08145-3
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Antic Romà Medieval Romànic
Segle: II a.C / X
Estat de conservació: Dolent
Protecció: Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Defensa
Observacions protecció: BCIN R-I-51-0012. Decret de 3 de juny de 1931(Gaceta de Madrid, núm. 155)
Data aprovació: dv., 03/04/1931 - 12:00
Accés: Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat: Pública
Titular: Museu d'Arqueologia de Catalunya (Generalitat de Catalunya)

Fitxes associades:

[Conjunt Monumental d'Olèrdola](#)

[Església de Sant Miquel](#)

Autoria de la fitxa Tríade scp
Data de registre de la fitxa: ds., 24/04/2004 - 02:00
Autoria de la darrera revisió: Marta Lloret Blackburn-Antequem, S.L.
Data de la darrera revisió: dl., 20/04/2020 - 12:37

Descripció

En el punt culminant de la plataforma olerdolana es conserven les restes de la torre de guaita romana i del castell medieval. La talaia és de planta rectangular (7 x 5 m) i els murs (1,45 m d'amplada) aixecats amb grans blocs de pedra quadrangular molt ben escairats (opus quadratum) que folrem la cara interior i exterior. Avui, només queda visible a l'interior (de 5 metres quadrats), ja que els murs externs resten sota la muntanya de runa del seu propi enderroc. Tot aprofitant l'existència de la talaia romana, en època medieval se li adossa un castell. Es conserva una sala rectangular (19 x 7 m, amb una amplada interna de 4 m) que estava coberta per una volta de pedra i morter -molt enrunada-.

Història

Entre la fi del segle II i els inicis del segle I aC, els romans elegiren la muntanya d'Olèrdola per aixecar-hi una fortificació, valorant l'excepcionalitat de l'emplaçament, amb una fàcil defensa i una situació privilegiada de domini respecte la plana. L'establiment militar s'ha de relacionar amb la necessitat de control d'un territori estratègic en la comunicació nord-sud de la costa mediterrània com és la Plana del Penedès. La Via Heràclea, posterior via Augusta, era controlada, al seu pas pel Penedès, per Olèrdola i altres talaies secundàries que formaven una xarxa de torres de vigilància. La torre de control d'Olèrdola també dominava visualment l'àrea de la costa, recolzant-se amb altres torres situades davant el litoral. Pel que fa al període medieval, el territori penedesenc es conformà entorn el segle X sota l'impuls del comtat de Barcelona, el Monestir de Sant Cugat i alguns llinatges nobles (els Santmartí, els Cervelló, els Besora, els Castellet, etc.). Sunyer, comte de Barcelona (911-950) i quart fill de Guifré el Pelós, va enfortir el domini cristià del Penedès, estenent la marca més al sud del Llobregat. Sunyer fou el gran impulsor d'Olèrdola, fent construir un castell, lloc fort o fortificació (un castrum) entorn de l'any 929, tal com consta en el document de dotació de l'església romànica de Sant Miquel.

Bibliografia

A.A.V.V (1992). Catalunya Romànica. El Penedès. L'Anoia. Enciclopèdia Catalana, Barcelona. ALEGRET i VILARO, P. (1903). Monografia sobre la antiguitat de la ruinas de Sant Miquel d'Olèrdola, Vilafranca. BATISTA, R.; MOLIST, N.; ROVIRA, J. (1990). "El Conjunt monumental d'Olèrdola: les darreres campanyes d'excavacions (1983-1989)", a Tribuna d'Arqueologia, 1989.1990, Barcelona. BARRAL i ALTEX, X. (1981). L'art preromànic a Catalunya s. IX-X, Edicions 62, Barcelona. BONNASSIE, P (1979-81). Catalunya mil anys enrera (segles X-XI), 2 vols., Edicions 62, Barcelona. FREIXAS I MIRET (1893). Monografia sobre Sant Miquel d'Olèrdola, Tipolitografia de Lluís Tasso, Barcelona. C.P.R (1995). Corpus de Pintures Rupestres, vol III. Fasc. 3: "Cova de Segarrull"; Fasc. 4: " Abric de Can Castellví", Fasc. 5: "Abric de Can Ximet", Generalitat de Catalunya, Barcelona. JUNYENT, E (1980). L'arquitectura religiosa abans del romànic, Editorial Curial i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona. MILA I FONTANALS (1855). "Apuntes Históricos sobre Olèrdola", a Memorias de la Real Academia de Buenas

Letras de Barcelona, t. II, Barcelona. MILA I FONTANALS (1869). "Apuntes Históricas sobre Olérdula", a Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona, t. III, Barcelona. MILA I FONTANALS, M. (1880). Olérdula. Apéndice. Memoria impresa en el tomo II, Imprenta de Jaime Jepús, Barcelona.

MOLIST i CAPELLA, N. (1996). "Les necròpolis altmedievals d'Olèrdola", a Miscel·lania Arqueològica (1996-1997). Museu d'Arqueologia de Catalunya, Barcelona. MOLIST i CAPELLA, N. (1999). Olèrdola. Guies del Museu d'Arqueologia de Catalunya, Museu d'Arqueologia de Catalunya, Edicions El Mèdol, Tarragona.

MUNTANER, IGNASI M^a (1995). El terme d'Olèrdola en el segle X. Segons el document de dotació de l'església de Sant Miquel, Institut d'Estudis Penedesencs, vol. 91 -Estudis i Documents VIII-, Vilanova i la Geltrú.

PUIG I CADAFALCH, J.; FALGUERA, A. de; GODAY, J. (1909). L'arquitectura romànica a Catalunya, Barcelona (3 vols. en 4 toms), I.E.C. 1909-1918. Reprint., Barcelona, 1983.

RIPOLL, E (1977). Olèrdola. Història de la ciutat i guia de Conjunt Monumental i Museu Monogràfic, Diputació de Barcelona, Barcelona.

ROSSELLÓ RAVENTÓS, Joan (1986). Inventari de patrimoni arquitectònic de Catalunya. L'Alt Penedès. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

SALRACH, J.M. (1935). "El procés de feudalització. Segles III-XII", Història de Catalunya, vol. II, dirigida per P. Vilar, Edicions 62, Barcelona.

